

En Bonaventura Ansón és un artista difícil per encasellar en un «isme» concret. A vegades és abstracte i, també, realista o expressionista. Segurament és una mica de tot, però primordialment és ell i la seva circumstància, cosa que el fa un lluitador únic en el món de l'art a les nostres contrades; un art —diu— que no l'ha fet ric però gràcies al qual no li ha faltat mai de res. És un artista complet resident a l'interior d'una beina primordial, la llibertat, des d'on ha ordenat les seves aventures artístiques, sempre amanides per la veritat i pel rigor, tant conceptual com tècnic; un home disciplinat, enamorat del mar, de la seva Tossa nadiua, on té tot el seu sistema radicular; un home valent i tenaç; un vencedor que ara, com titulava la seva darrera exposició a la Fundació Valvi, passa de verd a madur.

Bonaventura

La llibertat segons **Ansón**

SEBASTIÀ GODAY > TEXT I FOTOS

*Il segno non è altro
que la pretesa del divino
(El signe no és res més
que la pretensió del diví)*
Alda Merini

Raons diverses ens han anat ajornant la trobada amb Bonaventura Ansón (Tossa de Mar, 1945) al seu taller de Quart, encara que resideix a tocar de Tossa de Mar, des d'on no deixa de combregar, a diari, amb la mediterrània nova i ancestral, la dels sardinals d'avui i la coneguda a bord del llagut del seu avi tossenc. Acaba de superar un mal lleig que, com és natural, l'ha descentrat temporalment del seu treball artístic però que, simultàniament, l'ha encoratjat a bolcar-se en el seu pensament creatiu de manera més rotunda i avantposar el *carpe diem* horacià a qualsevol altra manera de viure. Fa anys que el conec, i fa anys que vaig veient l'evolució de la seva obra, que és una però que, sovint, podríem classificar com a obra escultòrica i obra pictòrica. Va començar amb la pintura, però l'atzar i una amistat el van dirigir cap a Carrara, on el marbre i el treball antiquíssim amb la pedra el van captivar de manera que unes vacances a Itàlia

es van reconvertir en un punt de referència vital en la seva obra, com crec que és l'escultura *Porta d'Europa*, en marbre de Carrara, de 1993. Instal·lada a la variant de la N-II, a Girona, és una peça monumental i emblemàtica en la seva trajectòria, una forma tridimensional en la qual aconsegueix sumar la lleugeresa amb la pretensió formal procedent d'un antic temple romà: tot, aconseguit amb la magnificència de la seva talla del marbre i la situació elevada, que permeten aquest joc visual tan potent i, al mateix temps, ple de levitat.

Les claus d'una obra

En l'obra de l'Ansón hi ha unes claus apreciables a simple vista: en primer lloc, la seva voluntat irrenunciable de voler excel·lir tècnicament en l'execució d'una peça, sigui amb el cisell, el martell pneumàtic, el pinzell o l'aquarel·la, en la qual va aprofundir en una mena de troballa en la barreja de colors que grans aquarel·listes, com

La primera arma (1992). Tècnica oli/fusta. 60 x 91 cm.

Frederic Lloveras, envejen; en segon lloc, el seu treball fonamentat en la seriació, com per exemple estaques clavades a terra, barques trencades, finestres, armes arcaiques, calaveres, ampolles o núvols, entre d'altres conceptualitzacions com, per exemple, *La primera arma*, pintada a l'oli, l'any 1992, que no és més que una recreació de la barra de somer que Caïm va emprar per matar Abel. Bonaventura Ansón s'ha apropiat d'aquesta rudimentària i primitiva arma, la primera de totes, per representar cruament el rebuig a la violència vingui d'on vingui, i la primera arma deixa de ser la barra de ruc per convertir-se en el símbol triat per anar treballant una sèrie que, deu anys després, encara era vigent en el seu pensament, tot i que evolucionada. A *Prima arma*, de 2002, en marbre de Carrara, la forma s'estilitza sense perdre la referència, el regust originari: la barra d'ase. És una escultura que convida a acariciar-la, a estimar-la, que desperta i desprèn sensualitat apresada en aquells anys a les pedreres de la Toscana. I és que en Bo-

> *La primera arma, pintada a l'oli, l'any 1992, no és més que una recreació de la barra de somer que Caïm va emprar per matar Abel*

naventura Ansón concep l'art com un tot. Per a un creador com ell, que va sobrat de motivació, l'art ha de ser quelcom vocacional, i per damunt de tot hi ha d'haver la veritat de l'artista, que es concreta en el treball i en la llibertat. I aquest mot es converteix en un element recurrent al llarg de la conversa: va viure a París amb un beca concedida per l'Estat francès, on va conèixer la

llibertat, com també la va poder gaudir en companyia de l'avi pescador, a la Tossa paradisiàca dels anys cinquanta, o en aquella decisió de convertir unes vacances a Itàlia en una estada d'un any i mig per aprendre el treball i les tècniques de l'escultura. Aquestes decisions en llibertat han fet de l'artista i la persona Ansón un home immensament feliç, acompanyat, sempre, per la seva indispensable muller, Tito.

Un déu propi

En la conversa reposada al taller, Ansón em reitera la frase que ja li he llegit i sentit altres cops: l'artista vocacional, el de veritat, sabrà que l'art és sublim i que és el seu déu — no Déu, sinó un déu— i el trobarà i n'estarà content, i que el braç de l'artista no és més que el mànec que transmet des del cervell a l'eina —cisell o pinzell— per esdevenir creació. També s'ha de ser molt autocrític i trencar o estripar quan el resultat del treball no va pel camí que ha tingut el punt de partida en el cervell, perquè Ansón no accepta la mentida com la dels artistes que es fan fer les

Porta d'Europa (1993). Marbre Carrara. Variant NII. Girona.

escultures, perquè això, encara que hi hagi ordinadors capaços de tot, no és veritat, i ell, sempre, s'ha fet les seves obres sense l'ajut de ningú. Ell, això, ho converteix en un leitmotiv.

En Ventura Ansón em convida a fer un recorregut per les obres del taller. Hi ha peces precioses, de marbre de Carrara o de pedra de Calatorao, o de marbre travertí iranià; i bronzes, i peces abstractes fetes en acer corten, o de lava volcànica o de fusta de boix; i les més modernes, de metacrilat i refractari. Sense comptar amb els quadres sobre tela o fusta penjats a les parets

> L'artista vocacional, el de veritat, sabrà que l'art és sublim i que és el seu déu —no Déu, sinó un déu— i el trobarà i n'estarà content

Prima arma (2002). Marbre

en un ordre intemporal, aprofitant els racons. Per bé que amb una aparença de desordre, ell i la Tito saben prou bé quines són i d'on vénen. A l'interior de la seva obra, sigui plana o tridimensional, sempre hi ha un deix, una espurna que remet als déus, sense banalitat ni falses realitats, ni adjectius inadequats. L'obra esdevé una pulsio o un estat d'ànim profundament estructurat amb un resultat final bell. En Ventura es fa les obres per a si mateix. Si a algú li agrada una peça, doncs molt millor, i si vol pactar-ne un preu llavors ja és la perfecció. Perquè l'Ansón ha fugit —com el gat de l'aigua— dels intermediaris de l'art, dels del comerç, dels de les transaccions al 50 %; vol vendre una peça a qui li agradi, no al qui la vol perquè queda bonica al costat de la piscina o fa joc amb les butaques del saló.

M'agradaria aconsellar a qui llegeixi aquestes ratlles que cal visitar l'església parroquial de Sant Vicenç, a Tossa, i admirar unes de les peces més rotundes i profundes d'en Ventura: *El Crist del Silenci*, de 1996, de travertí, situada al presbiteri; la peça és excepcional perquè fa tres metres i mig d'alçada i pesa tres tones i mitja, però aconsello conèixer-la perquè l'artista va fer tota

Carrara. Castelnovo, Sotto, Itàlia.

mena d'estudis de com podria haver estat la mort de Jesús per poder expressar, amb més contundència, l'estat del cos en el moment del darrer panteix agònic, el moment terrorífic de la mort. Aquesta obra ofereix amb tota la seva visibilitat el vertader significat de la redempció.

Una memòria tossenca

En Ventura Ansón és un conversador amè, ple de vivències i de moments especials, que ha conegut molts i molts artistes que li han mostrat tota mena de camins, des del vell Pere Pruna al jove Jaume Plensa, l'abans esmentat Lloveras o Joan Cruspinera, el seu amic de generació. També em parla de l'obra fotogràfica excepcional de la seva neboda Rus Ansón, sol·licitada per les millor revistes del món per publicar-ne fotografies, o de la seva amistat amb l'enyorat Vila Fàbregas, del qual diu que hauria d'haver deixat la seva feina al banc i dedicar-se en cos i ànima a la pintura. O em conta l'anècdota deliciosa, tossenca, succeïda al celler taverna que regentaven els seus pares, on, a principis dels cinquanta, els vells pescadors cantaven havaneres

El Crist del Silenci (1996). Marbre Carrara. Església de Sant Vicenç, a Tossa.

> A l'església parroquial de Sant Vicenç, a Tossa, es pot admirar El Crist del Silenci, de 1996

al voltant de l'estufa, els mateixos que quan va anar al col·legi del Collell varen regalar-li una ploma estilogràfica, o que demanaven a la seva mare l'embotcall de palla que protegia, antigament, les ampolles de cava per usar-les de mitjó en les tardes fredes d'hivern. També em fa saber que s'està barallant amb unes memòries on repassarà i intentarà salvar de l'oblit la seva memòria tossenca, perquè en Ventura, encara, de tant en tant, sala el seu català com si retornés a l'avi pescador.

Sebastià Goday Cuixart